

ДЖАНЪГЪР

АЮ МАНЗАН БУУРЛТА АХХ МАНЪНА ХААНИ ОЧН БОЛСН УЛАНТА НАРНИ ГЕРЛ ГИДГ БААТРНЬ ДЖАНЪГЪРАХНА ШИДЖТХ ТАВН ЮМ СУРДЖ ИРСН БОЛГ

(Эклиць 222-ч—224-ч меморт).

— Гертасн иигаран гарад уга бээдж,
Ходжгър тарха көвү үзхлэрн
Ширвин Хонъгър гидж келдг,
Хозута му даагь үзхлэрн
Бумбин орна туурен
Ариэл хурдн зеерд гидж келдг,
Халдач болгчнь чамд
Альдчн бээдв? — гидж хань цу хлвдв гинэл.
— Ариэл Бумбин хурдн зеердиг
Агчмин дунд арви хойр хөвлгь-
атя гидж сонъслав.
Арг зуугъин Улан Хонъгъриг
Агчмд арви хойр хөвлгьятя гидж
сонъслав.
Уйна дотран сандж йовх санань
Ардм бидн бээсн
Арви хойр боднъгитн
Омнк, күмн гарч чадшго
Мөсн цагъан уул деертн гаргъдж
таклчлдж күләд
Аю Манзан буурлта
Аах Манъна хаагъитн
Саярарнь шавдад авад гархла,
Эн хойр долан минъгън цергчнь
нанд
Хорха бирд билтал гидж сандж
гарч йовна, — гивл.
Цааранднь гарад, толгъа дор орад,
Мөбрән мөрн кевтнь гаргъв.
Бийән бий кевтнь гаргъв.
Арг зуугъин Улан Хонъгър
Даларн далн тавн алд болад,
Давсгарн найн тавн алд болад,
Тал дундагъурн гиня,
Тавн тевр, нег сүүв болад,
Шилкүзүгъарнь тевр болад,

Ширкин көвүн Хонъгър гертнь
гүүлгяд ирвл.
Лубцан лубцлад, мордад гарчасн
Арви хойр боднъгас,
Ирдж занъг келдг,
Очн болсн уланта
Нарни Герл баатриг,
Цуг дундаснь көбгъад гарвл.
Хонъгърин авриг үзчкяд,
Кянъ күрэд уга бээтл,
Голгъан хар бээсн
Хонга газрт цоонгрв,
Голин улан цуснь
Одря газрт цоонгрв.
Мөрнәннь ар саяр деегур
Орклад-баркляд, сурдяд унвл.
Сарвлзгч дөрви мөчинь
Саяр деернь болднн саягъар таклч-
лдж күләд,
Бумбин хурдн зеердин гүүлдларнь
гүүлгяд,
Күмн күрч чадшго
Омнк мөсн цагъан уул деернь
күргдж хайв.
Наадж арви негн боднъгудинь
бас тер метар,
Сарвлзгч дөрви мөчинь
Саяр деернь таклчлдж күләд,
Неджадар зббгъад бас
Тер уул деернь гаргъад хайвл.
Күмн гарч чадшго
Гарен бийнь таялдж чадшгогъар
Хоорн-хоорнднь керяд хайвл.
Уул урудад буувл,
Дундин уулин бүслүрт,
Оргнәннь нооснь өвцүнднь күрсн,
Өвцүнәннь нооснь өвдгтан күрсн,
Өвдгиннь нооснь газрт күрсн
Тавгъс хар өвгд харгъвл.
— Эн юн өвгдвт? гидж сурв.

Эн уулин ора деер гархар йовсн
Өвгд биләвдн! — гицхәвл —
Ода гарч чадлго көгшрджәх кевм-
дн
Эн, — гицхәв гинәл.
Күмн күрч гарч чадшго
Уул санджимч гидж санад, байрлад
Хойр долан минъгън цергин ардас
гарад гүүлгвл.
Хойр долан минъгън цергиг күцдж
ирәд,
Аю Манзан буурлта
Аах Манъна хааг
Саярариннь шавдад авад гарвл.
— Э, э, эн бишв! — гидж Күнъ-
жәнн.
Минигъар болл уга бээлт!
Мөр болг! — гидж тавлсн йовнал.
Гурви долан хонгт көбгъад,
Туг мөрн хойр бээсн газрури кү-
дәд ирвл.
Мөрнь мөрн кевтан гарад орксн,
Тугнь туг кевтан гарад орксн,
Аат Шонъхр көвүн
Көк галзнан унад орксн,
Маарул алтн туган үүрәд орксн,
Көвүн торддж йовдг болнал.
Ариэл хурдн зеердиннь нүднәннь
ухрахд
Шовун өндгм болад,
Сүүджиннь шовгър яснд
Саадг өлгм болад эцсн бийднь,
Гурви зун алд
Маарул алтн тугиг
Тав болсн көк галзнар
Давад гартинь арә гидж Хонъгърт
Эн тугиг Аат Шонъхр көвүн
Күргәд өгв гинәл
Арг зуугъин Улан Хонъгър авад,
Эн маарул алтн тугар
Аю Манзан буурлта
Аах Манъна хааг
Хар кермн көбгъинь шамли чичәд,
Ар саярарнь гатлгъад,
Мөрнәннь буру бийар унгъагъад
орквл
Аю Манзан буурлиннь барәд авн
гихлә,
Цулвран гурв эвкдж авад амндан
зуугъад

Нутган орад, күңгдлго одвл.
Арднь Арг зуугъинь Улан Хонъ-
гър
Аах Манъна хааг
Шар тулмдан кегъад аввл.
Аат Шонъхр көвүндән келдж
бээдг болна:
— Нанд, сура бээсн бийдм
Зеерд мөриг эс өгсиднь,
Тедниг ода аалгъхми — гидж
келвл. —
— «Арг Зуугъин Улан Хонъгър
Даялладә йовдж, тенд баргдәд,
Даяллдн гидж арә амтә кевтнә—
гидж
Көвүгъар бичүлв гинәл.
— Ариэл Бумбин хурдн зеерд
күлг
Шамдгъа хурдн болад, даянд йовн
гидж
Нүднәннь ухрад шовун өндгм
болв,
Сүүджиннь шовгър яснд
Саадг өлгм болв — гидж бичүлвл.
— Аат Шонъхр көвүн дууч гигъ-
ад,
Дунджиргълнь икдәд, дуула
бээдж,
Дум таг болад, күүнлә күүндгм
тасрв.
Арг зуугъин Улан Хонъгъран
хайчкад,
Газр чидшго болад,
Зеерд мөбрән унад оргъув.
Зеерд мөрм мини муурхла,
Газрин өрәлд тавәд йовулчкув.
Бийим мини шулун тосдж
автн» —
Гисн бичг бичүләд,
Ариэл зеердин санънаднь уюлад
тавәд орквл.
Арг зуугъин Улан Хонъгър,
Ариэл Бумбин хурдн зеерд,
Аат Шонъхр көвүн,
Маарул алтн туг —
Эн шиджтә дөрви юмиг
Уга болад одхлань, Джанъгърахнд,
Шаргъ нарн тардган уурад,

Шарлджн өвсн бүчрдгән уурад,
Бумб далань ширгәд,
Бумбин өндр манъхн цагъан уулин
хумхарад очл.
Өрүн өрлә босад,
Агъ Шавдл хатнь кель гинәл:
— А—а джигтә юмн.—эүүдндм
мини
Шаргъ нарн гарсн болджаджл,
Шарлджн өвсн бүчрлсн болджа-
джл,
Бумб даламдн дүүрәд бээсн болд-
жаджл,
Бумбин өндр манъхн цагъан уул-
мдн
Шавшад көкрджәсн болджаджл.
Уүдн хоорндм бидн
Улан ульнъгър тугмдн мандлсн
болджаджл,
Газам бидн му дүрстә
Мана зеерд мөрн зөгсджәсн болдж
Зүүдндм мини орвл.
Манахс гарч халәтн, — гивл.
Газа гарад бара халән гихинь:
Ариэл Бумбин хурдн зеердн
Нүднәннь ухраднь шовун өндгм
болсн,
Сүүджиннь шовгър яснд
Саадг өлгм болдж эцсн,
Нарн өвснд наәхлсн,
Бүдүн өвснд бөилзсн,
Күмн уйдм дунъгагъар,
Күрл мөнгън басан түшәд
Кучр генрсн дүртә бээдг болнал.
Санънаднь бичг укта бээджл.
Санънаднь бээсн бичгиг авад хә
ләхлә:
«Арг зуугъин Улан Хонъгър
Арвс чирг гигъад,
Даянд йовн гидж
Арә амтә болхлань, хайчкад,
Ариэл Бумбин хурдн зеерд күлгиг
Даянд эвтә гавшун, хурдн гигәд,
Унад йовн гидж
Нүднәннь ухрад шовун өндгм
болв.
Сүүджиннь шовгър яснд
Саадг өлгм болдж эцв.
(Цаарандиннь барлгдхми).